

Rapportserie
Nr. 6 | 2020

Norsk deltakelse i Erasmus+ i grunnopplæringen 2020

Utgiver: Direktoratet for internasjonisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku)

Dato: November 2020

Ansvarlig redaktør: Ragnhild Tungesvik

Utarbeidet av: Henrik Arvidsson, Ole-Johan Berge, Stig Pedersen, Sofie Tetler og Agnete Wiborg

ISSN: 2535-5961

ISBN: 978-82-8421-011-7

Rapporten kan lastes ned fra diku.no

Forord

Erasmus+ - EUs program for utdanning, ungdom og idrett, tilbyr støtte til mobilitet og internasjonalt prosjektsamarbeid som skal bidra til økt kvalitet i utdanningen. Programmet er nå inne i siste året av nåværende programperiode 2014-2020.

Rapporten gir en oversikt over norsk deltagelse i Erasmus+ i grunnopplæringen som omfatter barnehage, skole, videregående skole, fag- og yrkesopplæring og voksnes læring i nåværende programperiode. Oversikten viser aktivitet i form av antall søknader og prosjekter innenfor ulike tiltak per fylke. Tiltakene omfatter mobilitet og samarbeidsprosjekter. Rapporten gir også en oversikt over samarbeidsland og sentrale tema for samarbeidsprosjektene.

Erasmus+ går nå inn i en ny programperiode 2021-2027, og hovedtrekkene og mulighetene for deltagelse i det nye programmet, blir kort presentert.

Målgruppene for rapporten er Kunnskapsdepartementet, skoleeiere og ledelse og andre ansatte ved utdanningsinstitusjoner.

Rapporten er en del av Dikus arbeid med å kartlegge og analysere norske utdanningsinstitusjoners deltagelse i og bruk av Erasmus+ programmet. Diku utarbeidet en tilsvarende rapport for grunnopplæringen for første gang i 2019.

Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku) skal styrke kvaliteten i norsk utdanning. Vi fremmer utvikling og nyskaping, internasjonalt samarbeid og digitale læringsformer.

Gjennom utredning, analyse og rådgivning skal Diku bidra til å utvide og styrke kunnskapsgrunnlaget for kvalitetsutvikling. Formålet er å gi myndigheter og utdanningssektoren bedre forutsetninger for utforming av politikk, tiltak og strategier.

Innhold

Sammendrag	4
English summary	6
1 Erasmus+ i grunnopplæringen.....	8
1.1 Innledning.....	8
1.2 Mål og resultater fra programperioden 2014-2020	9
1.3 Verktøy for økt deltagelse	10
1.4 Ny programperiode 2021-2027	11
2 Statusbilde for norsk deltagelse	13
2.1 Erasmus+ og ulike tiltak.....	13
2.2 Mobilitet for elever, ansatt og lærlinger.....	16
2.3 Resultater fra deltakerrapporter i Erasmus+.....	28
2.4 Strategiske partnerskap	29
2.5 Sentralt tildelte prosjekter	36

Tabelloversikt

Tabell 2.1 Tildeling Erasmus+ grunnopplæring per fylke per capita 2014-2020	14
Tabell 2.2 Total tildeling til grunnopplæringen per fylke, hele programperioden 2014-2020	15
Tabell 2.3 Tildelte mobiliteter i grunnopplæringen fordelt på sektor, 2014-2020	16
Tabell 2.4 Antall mobiliteter i grunnopplæringen per fylke, hele programperioden	17
Tabell 2.5 Antall ansattmobilitetsprosjekter for skole/barnehage etter fylke	19
Tabell 2.6 Antall mobiliteter for skole/barnehage etter fylke.....	19
Tabell 2.7 Antall mobilitetsprosjekter for fag- og yrkesopplæringen etter fylke	20
Tabell 2.8 Antall mobiliteter for fag- og yrkesopplæringen etter fylke.....	21
Tabell 2.9 Antall ansattmobilitetsprosjekter for voksnes læring etter fylke	22
Tabell 2.10 Antall mobiliteter for voksnes læring etter fylke	22
Tabell 2.11 Antall mobiliteter fra Norge per destinasjonsland, totalt per tiltak 2014-2020	24
Tabell 2.12 Antall mobiliteter til Norge per avsenderland, totalt per tiltak 2014-2020	26
Tabell 2.13 Balanse utgående/inngående mobilitet, alle sektorer 2014-2020.....	27
Tabell 2.14 Antall strategiske partnerskap fordelt på fylke og tiltak, 2014-2020	30
Tabell 2.15 Antall søkte og tildelte skoleutvekslingspartnerskap fordelt på fylke, 2015-2020	31

Figuroversikt

Figur 1.1 Erasmus+ mobilitet i grunnopplæringen, måltall og tildelte mobiliteter 2014-2020.....	9
Figur 2.1 Tildelte midler i grunnopplæringen per sektor, 2020	15
Figur 2.2 Ansattmobilitet innen skole/barnehage og voksnes læring fordelt på aktivitetstype	18
Figur 2.3 Antall partnerskap med norsk deltagelse etter rolle, 2014-2020	32
Figur 2.4 Antall partnere per samarbeidsland for partnerskapsprosjekter med norsk deltagelse, 2014-2020.....	33
Figur 2.5 Tematikk i partnerskap med norsk deltagelse, de 30 mest vanlige teamene	35

Sammendrag

Rapporten gir en oversikt over norsk deltagelse i Erasmus + i grunnopplæringen og omfatter barnehage, grunnskole, videregående skole, fag- og yrkesopplæringen og voksnes læring. Dataene er i hovedsak fremstilt fylkesvis. Bakgrunnen for dette er at fylkeskommunene som skoleeier er en viktig aktør i denne delen av utdanningssektoren, og videregående opplæring utgjør den største delen av budsjettet. Oversikten viser deltagelse de siste tre årene og totalt i programperioden 2014-2020.

Oversikten viser variasjon mellom fylker når det gjelder deltagelse i Erasmus+. Variasjon har på ulike måter sammenheng med folketall, bosettingsstruktur, næringsstruktur og tilstedeværelse av høyere utdanningsinstitusjoner. Det er forskjeller mellom fylkeskommunene i hvordan de prioriterer og organiserer internasjonalt samarbeid på utdanningsområdet og hvilke ressurser og kompetanse de har til rådighet. Det er også variasjon i hvor lang erfaring fylkeskommuner og andre aktører har med internasjonalt arbeid. I noen fylker er det relativt stabil aktivitet knyttet til ulike tiltak, mens i andre er det stor variasjon i interesse og deltagelse i ulike tiltak over tid. Både Trøndelag og Vestland har hatt relativt stabil og høy deltagelse i hele perioden og har også deltatt i prosjekter som får tildeling direkte fra Europakommisjonen. Troms og Finnmark har relativt lav deltagelse i ulike tiltak, noe som delvis kan forklares med den geografiske avstanden som har betydning for utgifter og reisetid knyttet til europeisk samarbeid. Fylkene i nord er mer aktive i prosjekter som fokuserer østover mot Russland. Også Agder har hatt relativt lav deltagelse. Fylkene som har fått flest tildelte midler per capita er Trøndelag, Møre og Romsdal og Viken, og største tildelte beløp i absolutte tall har gått til Trøndelag, Viken og Vestland.

Kunnskapsdepartementet har fastsatt mål for mobilitet for inneværende programperiode. Disse målene vil i all hovedsak bli oppnådd med god margin ut fra antallet tildelte mobiliteter. Fag- og yrkesopplæringen utgjør den største delen av budsjettet i grunnopplæringen, og interessen for mobilitet for elever og lærlinger i tillegg til ansatte, har vært stor, og jevnt stigende i hele perioden. Innenfor voksnes læring har det vært en markant økning i interesse og deltagelse, mens innenfor barnehage/skole har det vært noe nedgang de siste årene. Ansattmobilitet fordeler seg relativt likt mellom kursdeltagelse og jobbskygging. En analyse av deltagerrapporter fra alle som har vært på utenlandsopphold, inkludert elever og lærlinger, viser at det store flertallet er svært fornøyd med det generelle utbyttet av oppholdet.

Den overordnede målsettingen for deltagelsen i programmet er at det skal bidra til økt kvalitet i norsk utdanning, og det er stor grad av sammenfall mellom målene for Erasmus+ og norsk utdanningspolitikk. Mobilitet i Erasmus+ bidrar til å gi internasjonal erfaring og økt faglig og språklig kompetanse. Programmet har også bidradd til regional utvikling gjennom økt samarbeid mellom skole og næringsliv og til å utvikle profesjonelle nettverk som inkluderer internasjonale aktører, for både lærere og bedrifter. Integrering har vært et gjennomgående tema i hele programperioden. Gjennom Erasmus+ har norske utdanningsinstitusjoner fått mulighet å styrke dette arbeidet ved å utveksle erfaringer med andre land og utvikle verktøy som kan bidra til bedre læring.

Norske aktører har deltatt i 880 partnerskap i løpet av hele programperioden, 225 som koordinator og 655 som partner. Til sammen betyr det at norske institusjoner har et stort internasjonalt nettverk som på ulike måter bidrar til utvikling av kompetanse og kvalitet i utdanningen.

Norge deltar også i prosjekter finansiert direkte fra Europakommisjonen. I sektorallianser, med deltagelse av aktører fra flere sektorer, deltar Norge i to prosjekter som koordinator og syv som partner og i pilotordningen Senter for fremragende yrkesfaglig utdanning deltar Norge i ett prosjekt som koordinator og i ett som partner. Dette er store prosjekter med høye krav til kvalitet.

Storbritannia er den mest populære destinasjonen for mobilitet innenfor alle tiltakene blant annet på grunn av språk og langvarig samarbeid. Spania, Tyskland og Italia er også blant landene flest reiser til. I Spania har norske aktører utviklet store nettverk med relevante faglige mobilitetsdestinasjoner for fag- og yrkesopplæringen, ettersom flere virksomheter med norske interesser har etablert seg der, ikke minst innenfor helsesektoren. Tyskland er ledende innen fag- og yrkesopplæringen og er et prioritert samarbeidsland som Norge har lange samarbeidstradisjoner med. Det kommer flest innreisende til Norge fra Tyskland, Frankrike og Danmark.

Erasmus+ er inne i siste året i nåværende programperiode. Det nye programmet er i store trekk en videreføring av det nåværende, men med økt fokus på å inkludere flere til deltagelse i programmet blant annet gjennom forenkling av søkeprosessen. Fylkeskommunenes utvidede rolle som regional aktør i kompetansopolitikken, fagfornyelsen i skolen og Kompetansereformens intensjoner om økt inkludering i arbeidslivet, gir økte muligheter for strategisk bruk og god deltagelse i det nye programmet.

English summary

This report gives an overview of Norwegian participation in three of the sectors within the Erasmus+ programme; school education, vocational education and training (VET) and adult education throughout the programme period (2014-2020). The data presented in the report mostly reflects how the different regions are using the programme. The reason for this is that the lion's share of the budget within these sectors is allocated to the upper secondary level, which are, for the most part, owned by the county councils.

The analysis shows that there is large variation in participation between the different regions. This variation corresponds in different ways with population, presence of bigger cities, business structure and whether there are any higher education institutions in the region. Another explanatory factor is how the different county councils prioritize and organize their work with international cooperation in education, and what resources they assign to this work. The variation in the experience the county councils have with international cooperation also helps explain the differences. Some counties show steady participation throughout the programme, whereas in other parts of the country the interest and participation in different actions fluctuates over time.

At the outset of this programme period the Ministry for Education and Research stipulated several goals for Norwegian participation. These goals related mainly to the number of individuals who were participating in different kinds of learning mobilities. All the goals for the three sectors this report is studying, will be met and exceeded based on number of allocated mobilities. The interest for sending VET teachers, students and apprentices is large, and has been steadily increasing over the programme period. Within adult education, there has been a sharp increase in participation whereas the school sector has seen a small decline in recent years. An analysis of participant reports shows that an overwhelming majority are very satisfied with the learning outcomes of their mobilities.

The overarching goal for participation in the program is to contribute to quality enhancement in Norwegian education, and the goals for Erasmus+ and Norwegian education policy coincide to a large extent. Participation in Erasmus+ gives institutions and individuals international experience and increased professional skills. It also boosts individual's language skills. The programme has contributed to regional development through increased cooperation between schools and business and by extending professional networks internationally, both for teachers and companies. Integration has been high on the agenda throughout the programme period, and Erasmus+ has allowed Norwegian education institutions to strengthen this work by exchanging experiences with other countries and jointly developing tools which can contribute to better learning.

Since 2014, Norwegian actors have participated in 880 partnerships. They have coordinated 225 partnerships and taken part as a partner in 655. In addition to this, Norwegian institutions took part in 1151 applications, which were not funded. This means that Norwegian institutions have a large international network which in different ways contributes to skills development and quality in education.

The Covid-19 pandemic has disrupted international cooperation in a major way. The number of mobilities carried out has dropped dramatically and partnership projects have had to find new ways of cooperating. Based on application data and input from the beneficiaries, we expect that the interest in resuming cooperation after the pandemic is over, will remain high.

Norwegian institutions also participate in the centralized actions. Two institutions coordinate a sector skills alliance, and seven other institutions take part in other alliances as a partner. One of the new Centres for vocational excellence is coordinated from Norway and a Norwegian institution is a partner in another. These are projects with a major focus on excellence.

The United Kingdom is by far the most popular destination for mobilities within all actions. The reasons for this are a low language barrier and a long-term cooperation. These mobilities may prove difficult to channel to other countries, should the UK not take part in the next programme period. Spain, Germany, and Italy are also amongst the most popular destination countries. One of the reasons for Spain's popularity is that Norwegian VET schools have established large network with relevant professional mobility destinations. Many actors with Norwegian owners, such as for example caring homes, are active there. Germany has a strong VET tradition and is a country with strategic importance which Norway has long traditions to cooperate with. The countries sending the most individuals to Norway are Germany, France, and Denmark.

Erasmus+ is at the end of the current programme period. The successor programme is to a large extent a prolongation of the current one, but with increased focus on inclusion. The overlapping strategic priorities between Norway and Europe means good opportunities for an even more strategic use of Erasmus+ and high participation.

1 Erasmus+ i grunnopplæringen

1.1 Innledning

Erasmus+ er verdens største utdanningsprogram og dekker alle utdanningsnivåer. Programmet støtter mobilitets- og samarbeidsprosjekter i hele utdanningsløpet. I grunnopplæringen er Erasmus+ det viktigste virkemiddelet for internasjonalt utdanningssamarbeid. De sentrale satsingsområdene for deltagelsen er kvalitet i opplæring og undervisning, innovasjon og koblingen mellom utdanning og arbeidsliv. Deltagelse i Erasmus+ har stor betydning for å få tilgang til nettverk, kunnskap og kompetanse på europeisk nivå og for å få mulighet til å besøke og få besøk fra andre land.

Denne rapporten presenterer en oversikt over norsk deltagelse i Erasmus+ programmet knyttet til barnehager, grunnskoler, videregående skoler og voksnes læring for tildelingsårene fra 2014 til 2019/2020. Alle tabeller og figurer som presenteres i rapporten er basert på data fra Europakommisjonens datasystemer EPlusLink og Mobility Tool+. Rapporten presenterer den samlede deltagelsen for ulike tiltak i de ulike sektorene. Den ser på hvordan interessen for ulike tiltak er, målt i antall søknader, og hvordan deltagelsen har endret seg over tid på nasjonalt og regionalt nivå. Hvilke land det er mest samarbeid med, og hvilke temaområder som er mest sentrale, presenteres også. Totalt gir dette et oversiktsbilde av hvordan Erasmus+ blir brukt i disse delene av utdanningssektoren.

Erasmus+ støtter mobilitets- og samarbeidsprosjekter i hele utdanningsløpet; barnehage, grunnskole, videregående opplæring, høyere yrkesfaglig utdanning, høyere utdanning, og voksnes læring. Programmet er delt inn i tiltak rettet mot barnehage/skole, inkludert videregående skole, fag- og yrkesopplæring, høyere utdanning og voksnes læring. Hovedtiltakene er delt i tre kategorier: KA1) Mobilitet, som gir muligheter for opplærings- og praksisopphold i utlandet for elever, lærlinger og ansatte, KA2) Samarbeidsprosjekter for å utvikle og utveksle erfaringer om tiltak og produkter og KA3) Policy-prosjekter for å bidra til politikktutvikling på europeisk nivå.

Skoler, barnehager, fylkeskommuner og kommuner utgjør flertallet av søkerne i grunnopplæringen. I tillegg kan andre offentlige og private aktører i arbeidslivet delta. Virkemidlene i Erasmus+ er inndelt etter i hvilken sektor de har sin virkning. Det betyr for eksempel at også høyere utdanningsinstitusjoner eller bedrifter kan delta i prosjekter for barnehage/skole, fag- og yrkesopplæring eller voksnes læring så lenge virkningen skal være i disse delene av utdanningssektoren.

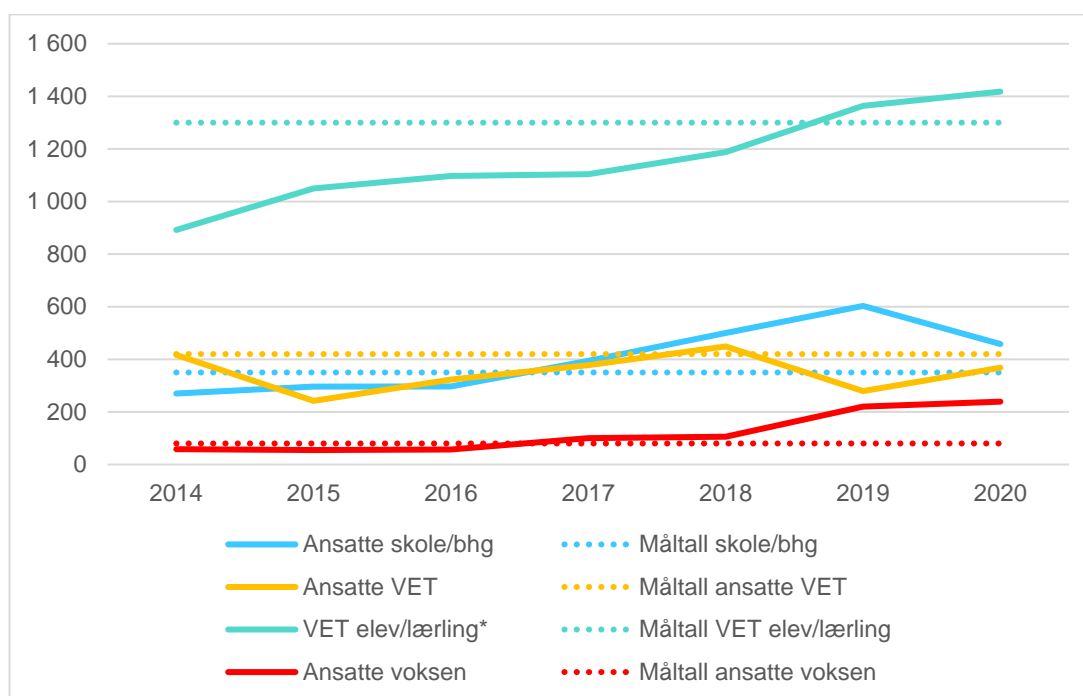
Erasmus+ er nå inne i det siste tildelingsåret av programperioden 2014-2020. Avslutningen av programmet preges av korona-pandemien som har ført til utfordringer for bruk av tiltakene. Likevel viser den samlede oversikten over perioden at det har vært økning i interesse og deltagelse.

1.2 Mål og resultater fra programperioden 2014-2020

Den overordnede målsettingen for deltagelsen i programmet er at det skal bidra til økt kvalitet i norsk utdanning, og det er stor grad av sammenfall mellom målene for Erasmus+ og norsk utdanningspolitikk. Kunnskapsdepartementet har utarbeidet strategiske mål for utdanningssamarbeidet i Erasmus+. Når det gjelder grunnopplæringsfeltet, er målsettingen at Erasmus+ skal benyttes på en måte som medvirker til økt gjennomføring av videregående skole for elever og lærlinger, kvalitetsutvikling i barnehager og skoler, til at flere voksne får mulighet til livslang læring, og til omstilling, innovasjon og entreprenørskap gjennom samarbeid mellom utdanning og arbeidsliv.

Kunnskapsdepartementet har satt opp konkrete mål for antall ansatte som pr. år skal bruke muligheten for mobilitet. Målet for barnehage og skole er at i 2020 skulle 350 ansatte reise på mobilitetsopphold. Innen voksnes læring og fag- og yrkesopplæringen er tilsvarende tall henholdsvis 80 og 420 ansatte. I Dikus arbeidsprogram for Erasmus+ er 1300 satt opp som måltallet for antall elever og lærlinger som reiser ut innen fag- og yrkesopplæringen. Figur 1.1 under viser utviklingen i antall tildelte mobiliteter sett i forhold til måltall i programperioden.

Figur 1.1 Erasmus+ mobilitet i grunnopplæringen, måltall og tildelte mobiliteter 2014-2020

Figur 1.1 viser at måltallene som ble satt, vil i all hovedsak nådd med god margin ut fra antall tildelte mobiliteter. Det har spesielt vært økende interesse for og deltagelse i mobilitet for elever og lærlingen innenfor yrkesfag som omfatter det største omfanget av mobilitet. Det er også verdt å merke seg den store økningen for ansattmobilitet innenfor voksnes læring de siste årene. Bakgrunnen for tallene vil bli nærmere diskutert i kapittel 2. De som har deltatt i mobilitet, rapporterer gjennomgående at de har hatt svært godt utbytte av oppholdet. Dette blir nærmere omtalt i kapittel 2.3. De ulike samarbeidsprosjektene er viktige for kunnskap- og erfaringsutveksling, utvikling av internasjonale nettverk, i tillegg til at de bidrar til nye perspektiver på deltagerens egen praksis.

Deltagelse i programmet også bidradd til regional utvikling gjennom økt samarbeid mellom skole og næringsliv og til å utvikle profesjonelle nettverk som inkluderer internasjonale aktører, for både lærere og bedrifter. Noen bransjer har et særlig internasjonalt fokus og

nedslagsfelt, og her er en læretid i utlandet av stor betydning for å sikre kvalitet og relevans i utdanningen. Dette vil ha betydning for både regional og nasjonal konkurransekraft. Mulighetene for elever til å ha praksis i utlandet har også bidradd til å gjøre yrkesfaglige utdanninger mer attraktive. Samtidig kommer utenlandske yrkesfagelever og lærlinger til norske bedrifter og virksomheter og kan bidra med kompetanse og utvikling av nettverk.

Integrering har vært et gjennomgående tema i hele programperioden og fikk økt aktualitet i forbindelse med flyktningkrisen. Utdannings- og opplæringsbehovene for denne gruppen strekker seg fra grunnleggende språkopplæring, validering av tidligere kunnskap til rett til studier. Erasmus+-samarbeid har gitt norske utdanningsinstitusjoner mulighet til å styrke sitt arbeid med integrering ved å utveksle erfaringer med andre land og utvikle verktøy som kan bidra til bedre læring. Universitet, voksenopplæringsinstitusjoner, skoler, bedrifter, bibliotek og frivilligorganisasjoner er eksempler på institusjoner som har fått støtte til prosjektarbeid. Disse prosjektene har til sammen lastet opp 300 konkrete resultater i EUs prosjektdatabase, inkludert over 90 veiledningsdokumenter, rundt 60 eksempler på læringsmateriale og cirka 30 eksempler på digital læringsteknologi.

Omfanget og resultatet av norske institusjoners arbeid med integrering gjennom Erasmus+, illustrerer hvordan programmet har bidradd til å jobbe med aktuelle utdanningspolitiske problemstillinger.

1.3 Verktøy for økt deltagelse

1.3.1 Transnational Cooperation Activities (TCA)

Transnational Cooperation Activities (TCA) er et verktøy som brukes av de nasjonale kontorene for å legge til rette for å danne partnerskap. TCA blir arrangert av de ulike kontorene for å gi merverdi og øke den generelle kvaliteten på Erasmus+ -programmet. Det kan være workshops, seminarer og andre typer arrangementer eller aktiviteter som fokuserer på å dele god praksis, bygge nettverk og finne partnere for å øke effekten av programmet. TCA kan brukes av alle organisasjoner og interessenter innenfor Erasmus+. Hver TCA-aktivitet er rettet mot bestemte målgrupper.

I løpet av 2019 ble det gjennomført mange TCA med ulike tema rundt om i Europa, og norske deltagere har fått mulighet til å delta på 35 av dem. Totalt deltok 84 norske lærere. Syv av TCAene ble holdt i Norge, og flertallet av dem var kontaktseminarer med mål om å legge til rette for nettverksbygging og skape en arena for å finne potensielle partnere til Erasmus+ prosjekt. I 2020 er det foreløpig blitt gjennomført to TCA hvor 11 norske lærere har deltatt. Det ble blant annet gjennomført et kontaktseminar i Tromsø hvor synergiene mellom Erasmus+ og eTwinning ble fremhevet.

1.3.2 eTwinning

eTwinning er et verktøy som tilbyr en plattform for ansatte som jobber på en skole eller i en barnehage, for at de kan kommunisere, samarbeide og utvikle prosjekter med partnere i Europa. Dette skal bidra til å utvikle bruk av IKT i læring. Fleksible, IKT-baserte aktiviteter kan integreres som en naturlig og varig del av det faglige arbeidet i skolen og barnehagen og er tilgjengelige for alle lærere. eTwinning bidrar også til nettverksbygging og kompetanseutvikling innen IKT for lærere, både gjennom å tilrettelegge for peer-to-peer-læring og gjennom konkrete opplæringsstiltak tett knyttet til praksis. Lærere kan søke om å delta på konferanser, seminarer og nettkurs. Arrangementene har ulike tema og målgrupper og fungerer ofte som en arena for nettverksbygging og for å komme i gang med et eTwinning-prosjekt.

I løpet av 2019-2020 ble det opprettet 92 eTwinning-prosjekter med norsk deltagelse, som også er Erasmus+-prosjekter. 17 av prosjektene er opprettet av norske partnere. Fagområder som Citizenship, Cross Curricular og Foreign Languages går igjen i de norskkoordinerte eTwinning-prosjektene.

1.3.3 Euroguidance

Formålet med Euroguidance er å styrke den europeiske dimensjon i karriereveiledning gjennom å gi informasjon til rådgivere i alle sektorer i opplæring og skole om verdien av internasjonalt samarbeid og hvordan elever, lærlinger, studenter og ansatte kan få ta del i kompetanseheving internasjonalt. I inneværende prosjektperiode (2018-2020) har Euroguidance hatt fokus på kompetanseheving av rådgivere gjennom internasjonale studiebesøk, nettverksbygging nasjonalt og internasjonalt, samt utvikling av bedre informasjon til målgruppen.

Det er skrevet gjensidige avtaler mellom Euroguidance og International Association for Educational and Vocational Guidance- IAEVG for å fremme verdien av læringsmobilitet for et internasjonalt rådgiverpublikum. Det er også skrevet avtale med The European Basic Skills Network for å styrke arbeidet med grunnleggende ferdigheter i voksnes læring gjennom internasjonalt samarbeid.

1.4 Ny programperiode 2021-2027

Europa-kommisjonens målsettinger med det nye Erasmus+ programmet, som strekker seg fra 2021-2027, innebærer ikke store endringer sammenlignet med dagens programperiode. Rammene er likevel noe videre og inneholder flere konkrete aktiviteter som kan bidra til å nå både nasjonale og europeiske utdanningsmål. Regjeringen foreslår at Norge deltar i ny programperiode for Erasmus+, men vil ta den endelige avgjørelsen når EUs langtidsbudsjett er vedtatt.

Programmet skal bidra til å oppfylle FNs bærekraftsmål om å sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og livslang læring for alle. Et sentralt mål for det nye programmet er å være mer inkluderende slik at flere institusjoner og personer kan få delta i programmet. Det er derfor utviklet programmer og søknadsrutiner som skal gjøre det enklere å delta. Den europeiske dimensjonen står også sentralt.

En endring som er innført, er en ny modell for akkreditering for å forenkle søknadsprosessen for mobilitet innen skole, voksnes læring og fag-opplæringen. Institusjoner kan i forkant av programperioden søke om akkreditering på grunnlag av en plan for implementering av mobilitetsaktiviteter som en viktig del av utviklingsarbeidet ved institusjonen. Institusjoner som blir akkreditert, kan hvert år sende inn et ønske om antall mobiliteter uten å sende inn ny søknad for hver gang man ønsker å delta. I kombinasjon med et forenklet søknadsskjema, vil dette lette arbeidsbyrden for deltakere og være med på å bygge ned terskler for programdeltagelse. Høsten 2020 mottok Diku nærmere 150 søknader fra forskjellige utdanningsinstitusjoner om å bli akkreditert, noe som viser stor interesse for det nye programmet.

For å nå ut til nye og mindre organisasjoner som ellers ikke ville deltatt i programmet på grunn av programmets kompleksitet, vil det bli introdusert en ny type samarbeidsprosjekt; småskala-partnerskap. Det sentrale målet er få til utveksling av god praksis og utvikling av nettverk for samarbeid.

Storbritannia har gjennom en årrekke vært en svært viktig partner for norske aktører gjennom Erasmus+ i grunnopplæringen. Storbritannia vil ikke være en del av EU i den nye programperioden, og det er mulig at de derfor heller ikke vil delta i Erasmus+ som programland. Ettersom Storbritannia har vært et så sentralt land for utenlandsopphold innenfor alle tiltakene, vil det skape utfordringer når det gjelder å finne erstatning for de samarbeidsrelasjonene aktørene har hatt. Hvordan dette vil virke inn på deltagelsen i neste programperiode, er derfor uvisst.

Det nye programmet gir nye muligheter for deltagelse og for kobling til norske utdanningspolitiske mål. Et av de utdanningspolitiske målene i det nye Erasmus programmet er å styrke den europeiske dimensjonen i opplæringen. Virkemidlene som nevnes er å fremme inkludering, toleranse, demokrati og kulturforståelse, samt utviklingen av profesjonelle nettverk.

Fagfornyelsen i grunnopplæringen ble innført dette skoleåret, og det er klare paralleller mellom fagfornyelsens overordnede del og EUs målsettinger. Verdigrunnlaget i den overordnede delen trekker bl.a. frem menneskeverdet, kulturelt mangfold, etisk bevissthet og demokrati. Under prinsippene for læring, utvikling og danning skal skolen i tillegg legge til rette for læring innenfor tre tværfaglige tema: folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap, samt bærekraftig utvikling. Dette er tema som er sentrale også for Erasmus+. Deltagelse i programmet vil derfor være et relevant og nyttig virkemiddel for å kunne integrere fagfornyelsen i skolehverdagen og gi en ekstra dimensjon til utdanningen.

Fylkeskommunene har fått et utvidet mandat i arbeidet med å utvikle kompetanse i regionene. Det innebærer at det er stort potensial for å bruke Erasmus+-programmet enda mer strategisk for å støtte opp om dette arbeidet. Fag- og yrkesopplæringen er særlig relevant i denne sammenheng, men også voksnes læring sett i sammenheng med Kompetansereformen.

Det overordnede målet med Kompetansereformen - Lære hele livet (Meld.St.14 2019-2020) er at flest mulig skal kunne delta i arbeidslivet, og ingen skal stå utenfor på grunn av manglende opplæring. For å få dette til, legges det vekt på livslang læring og utvikling av ordninger og opplærings- og utdanningsopplegg som kan tilpasses ulike målgrupper. Dette sammenfaller med et av hovedmålene i det nye programmet som er økt inkludering av ulike grupper med ulike utfordringer for deltagelse i arbeidslivet og livslang læring. Mot slutten av nåværende periode har vi sett sterkt økende interesse og deltagelse fra aktører som arbeider med voksnes læring, og særlig veiledningstjenesten har blitt mer aktiv. Veiledningstjenesten er essensiell for at voksne skal kunne delta i arbeidslivet gjennom hele livet. Vektleggingen av inkludering og livslang læring i det nye programmet vil derfor gi enda flere muligheter for deltagelse som kan bidra til å nå målene i Kompetansereformen.

2 Statusbilde for norsk deltagelse

2.1 Erasmus+ og ulike tiltak

I dette kapittelet vil vi gå nærmere inn på ulike oversikter som beskriver norsk deltagelse i de ulike delene av Erasmus+-programmet. Fremstillingen er inndelt etter fylker. En viktig årsak til dette er at den største andelen av midler til Erasmus+ utenom høyere utdanning, går til videregående skoler hvor fylkeskommunene er skoleeier. Dette gjelder særlig fag- og yrkesopplæringen. Som skoleeier kan også fylkeskommunene søke midler fra Erasmus+ og være koordinator på vegne av sine skoler og dermed påvirke skolenes deltagelse.

I tallmaterialet som presenteres i rapporten, har vi valgt å bruke dagens fylker som parameter. Vi har altså slått sammen tall fra før fylkene faktisk ble slått sammen. På den måten får vi et konsekvent analysegrunnlag. Man mister noen nyanser, hvor eksempelvis Hordaland var mer aktiv enn Sogn og Fjordane, men hovedtendensene står ved lag. Ved inngangen til 2020 og realiseringen av regionreformen ble antall fylker i Norge redusert fra 18 til 11. Noe av målsettingen med regionreformen var å legge til rette for samordning av oppgaveløsning og prioriteringer. Sammenslåingen innebar likevel noen utfordringer i planleggingen av videre arbeid med internasjonalisering på grunn av større organisatoriske endringer samt ulikheter i mål og prioriteringer for internasjonalisering mellom de sammenslåtte fylkene.

Oversikten viser variasjon mellom fylker når det gjelder deltagelse i Erasmus+. Variasjon har på ulike måter sammenheng med folketall, bosettingsstruktur, næringsstruktur og tilstedeværelse av høyere utdanningsinstitusjoner. Det er også forskjeller mellom fylkeskommunene i hvordan de prioriterer og organiserer internasjonalt samarbeid på utdanningsområdet og hvilke ressurser og kompetanse de har til rådighet. I tillegg er det variasjon når det gjelder hvor lang erfaring fylkeskommuner og andre aktører har med internasjonalt utdanningssamarbeid. I noen fylker er det ganske stabil aktivitet knyttet til ulike tiltak, mens i andre er det stor variasjon i interesse og deltagelse i ulike tiltak over tid. Trøndelag og Vestland har hatt relativt høy og stabil deltagelse i hele perioden og har også deltatt i prosjekter som får tildeling direkte fra Europakommisjonen. Troms og Finnmark har relativt lav deltagelse i ulike tiltak, noe som delvis kan forklares med den geografiske avstanden som har betydning for utgifter og reisetid knyttet til europeisk samarbeid. Fylkene i nord er mer aktive i prosjekter som fokuserer østover mot Russland. Også Agder har hatt relativt lav deltagelse.

Tabell 2.1 Tildeling Erasmus+ grunnopplæring per fylke per capita 2014-2020

Fylke	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Gj.snitt
Trøndelag	44,1	23,6	30,6	26,1	36,4	44,3	62,6	38,2
Møre og Romsdal	11,6	16,1	15,4	22,0	46,0	49,9	56,4	31,1
Vestland	12,9	14,8	14,1	32,9	22,5	21,9	38,3	22,5
Innlandet	8,8	15,5	19,9	23,3	27,6	19,7	35,5	21,5
Rogaland	12,9	14,1	9,6	6,3	20,3	22,9	40,2	18,0
Vestfold og Telemark	6,7	9,5	18,8	18,3	19,1	32,5	21,3	18,0
Nordland	13,5	14,2	10,1	14,4	46,3	9,4	11,7	17,1
Viken	4,5	8,5	5,9	12,2	12,9	28,7	23,6	13,8
Troms og Finnmark	5,1	9,9	5,6	18,5	13,7	13,5	27,9	13,5
Oslo	6,7	8,8	17,6	5,6	12,2	9,9	8,8	9,9
Agder	2,1	10,3	6,3	6,8	15,8	5,6	11,6	8,4
Totalt	11,2	12,5	13,6	16,4	21,6	24,1	29,7	18,4

Merknad: Tabellen viser tildeling i norske kroner til koordinerende institusjoner delt på befolkningstall i fylket.

Tabell 2.1 viser tildeling per capita og bygger på tildelingene fra Diku til koordinerende institusjoner for hele prosjektet de koordinerer, inkludert tildeling til partnere. Mye av midlene som deles ut til strategiske partnerskap, vil den koordinerende institusjonen derfor sende videre til sine samarbeidspartnere i Europa. På samme måte fanger ikke tabellen opp midler som utenlandske koordinatører betaler videre til norske partnere som deltar i utenlandske prosjekt. Tabellen viser derfor ikke en fullstendig tildeling per capita totalt for deltagelse i prosjekter.

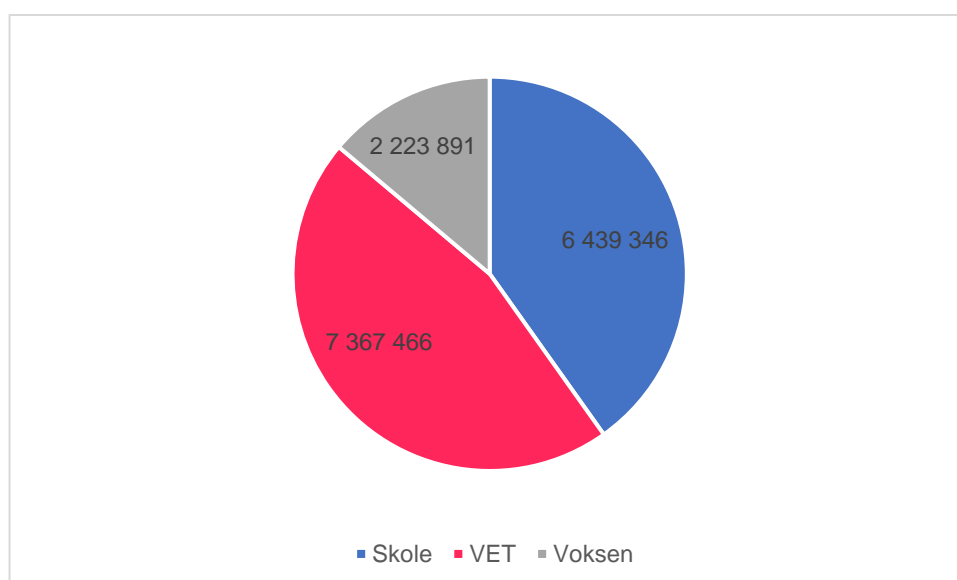
Tabellen viser en generell jevn økning i tildeling per capita i perioden. Årsaken er en kombinasjon av økning i budsjettet og økning i antall og omfang av søknader. Trøndelag har holdt seg på et relativt høyt nivå i hele perioden, mens Møre og Romsdal er det fylket som har hatt størst økning de siste årene og har fått tildelt mer enn Vestland som ligger på tredjeplass. Rogaland og Agder har hatt mest endring fra 2019 til 2020, med nesten en dobling, men Rogalands utgangspunkt er imidlertid fire ganger så høyt. Agder har hatt varierende, men gjennomgående lav tildeling i perioden. Det er verdt å merke seg at Oslo ligger veldig lavt i tabellen. Den store befolkningsmengden påvirker selvfølgelig tallet, men det er potensiale for økt deltagelse i Oslo. Troms og Finnmark har hatt en tydelig økning, mens Nordland har holdt seg relativt lavt. Innlandet har hatt en jevn økning i perioden, men med unntak av 2019. De to store avvikene for Nordland i 2018 og Trøndelag i 2020 skyldes i hovedsak innvilgelse av store strategiske partnerskapsprosjekter.

Tabell 2.2 Total tildeling til grunnopplæringen per fylke, hele programperioden 2014-2020

Fylke	Totalt beløp i NOK
Trøndelag	122 245 232
Viken	115 310 637
Vestland	99 192 310
Rogaland	59 832 587
Møre og Romsdal	57 682 357
Innlandet	57 372 087
Vestfold og Telemark	53 029 636
Oslo	46 341 959
Nordland	28 970 339
Troms og Finnmark	22 885 026
Agder	17 701 074
Totalt	680 563 245

Tabell 2.2 viser at Trøndelag, Viken og Vestland er de fylkene som tildeles den største andelen midler fra Erasmus+ i hele programperioden. Oslo ligger noe lavere enn man kunne forvente ut fra størrelse. Selv om Møre og Romsdal kommer høyt på listen over tildeling per capita tabell 2.1, kommer fylket lenger ned på listen over totalt beløp på grunn av lavt folketall. Omvendt kommer Viken høyere opp på listen over totalt beløp takket være høyt folketall.

Figur 2.1 Tildelte midler i grunnopplæringen per sektor, 2020

Merknad: Tallene for tildelte midler er basert på Europakommisjonens budsjett og inkluderer mobilitet (KA101, KA102/116 og KA104) og norskkoordinerte partnerskap (KA 201, KA202, KA204 og KA229).

Figur 2.1 viser tildelte midler i grunnopplæringen per sektor. Vi ser at fag- og yrkesopplæringen fikk tildelt 46 prosent av totalt tildelte midler, skolesektoren fikk tildelt 40

prosent og voksnes læring 14 prosent. Denne fordelingsnøkkelen har stort sett vært konstant gjennom hele programperioden. Den økonomiske fordelingen mellom sektorene forklarer også forskjellen i omfanget av aktivitet mellom de ulike tiltakene.

2.2 Mobilitet for elever, ansatt og lærlinger

Mobilitetsprosjektene omfatter muligheter for opplærings- og praksisopphold i utlandet for elever og lærlinger i fag- og yrkesopplæringen og for ansatte i alle utdanningskategorier. Kategorien ansatte inkluderer både pedagogisk og teknisk/administrativt personell. Elever og lærlinger får mulighet til praksis i en virksomhet eller opphold på en utdanningsinstitusjon i et annet land. Målet er både å få faglig kunnskap og kompetanse, inkludert språk, og internasjonal erfaring, som til sammen gir økt kompetanse. Ansattmobilitet kan også bidra til utvikling av internasjonale nettverk for erfaringsutveksling og nye samarbeidsprosjekter.

Skole/ barnehage

Ansattmobilitet i barnehage/skole (grunnskole, videregående skole) kan brukes til å delta på kurs, drive jobbskygging eller til undervisning. Oppholdet kan vare fra 2 dager til 2 måneder. Det skilles ikke på ansatte fra ulike nivåer i skolesektoren innenfor tiltaket.

Fag- og yrkesopplæring

Det kan søkes om mobilitet både for ansatte, elever og lærlinger for opphold utenlands hos aktører som driver opplæring eller hos virksomheter/bedrifter. Det kan være korttidsmobilitet fra 2 uker til 3 måneder, eller langtidsmobilitet fra 3 til 12 måneder. Oppholdet for ansatte kan brukes til å følge opp elever som er på utenlandsopphold, til undervisning eller til egen opplæring/ kompetanseutvikling.

Voksnes læring

Det kan søkes om mobilitet for ansatte i institusjoner som tilbyr utdanning til voksne. Utdanningen kan være av både formell og ikke-formell karakter. Ansattmobilitet kan brukes til å delta på kurs, drive jobbskygging eller undervisning. Oppholdet kan vare fra 2 dager til 2 måneder.

Tabell 2.3 Tildelte mobiliteter i grunnopplæringen fordelt på sektor, 2014-2020

Sektor	2018		2019		2020		Totalt 2014-2020	
	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt
Skole/barnehage	1 115	472	918	606	695	578	5 652	2 843
Fag- og yrkesopplæringen	4 376	1 547	4 018	1 643	4 266	1 805	26 849	9 853
Voksnes læring	178	106	351	220	339	239	1 385	820
Totalt	5 669	2 125	5 287	2 469	5 300	2 622	33 886	13 516

Merknad: Tabellen viser tall per år for 2018-2020, totalen viser hele programperioden 2014-2020.

Tabell 2.3 over viser at det har vært en jevn økning i antall tildelte mobiliteter, noe som blant annet skyldes økning i budsjetter. Det har også vært et generelt jevnt høyt antall søkte mobiliteter sammenlignet med tildelte de siste årene. Særlig innenfor fag- og yrkesopplæringen er det stor søkning sammenlignet med tildelte mobiliteter, noe som reflekterer stor interesse for tiltaket.

Innenfor skole og barnehage har antallet søkt mobiliteter gått noe ned, men antallet tildelte har økt siden 2018. Dette kan skyldes at søkerne er mer realistiske i sine beregninger for hvor

mange mobiliteter de kan klare å gjennomføre. I noen tilfeller har også fylkessammenslåingene gjort at de ikke har hatt anledning til å prioritere mobilitetssøknader.

Innenfor voksnes læring har det vært en markant økning i perioden. Fra de første årene til de to siste har det vært fire ganger flere på mobilitetsopphold. Dette forklares i all hovedsak med et økt budsjett, men det har også vært økning i antall søkte mobiliteter sammenlignet med antall tildelte. Deler av forklaringen på økt aktivitet, er at vi har sett flere konsortiesøknader og at noen målrettede satsinger (på bibliotek og veiledningsmiljøer) har gitt resultat.

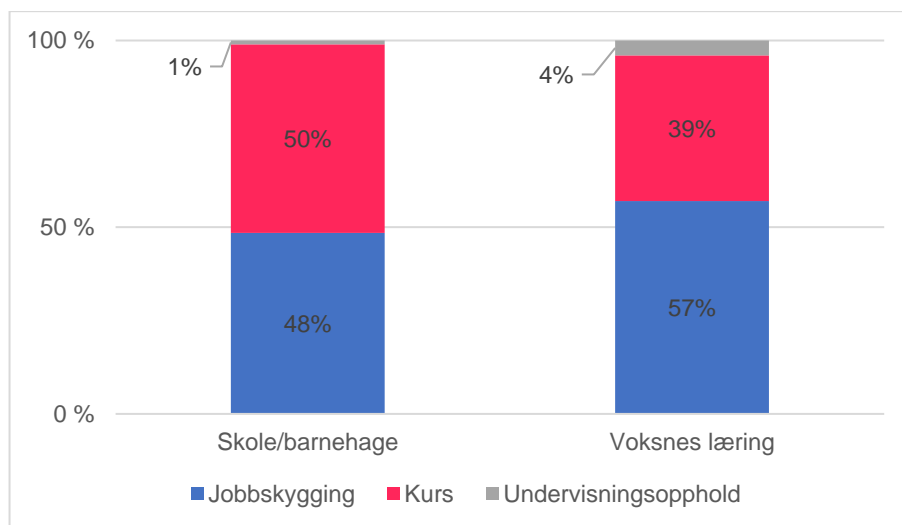
Tabell 2.4 Antall mobiliteter i grunnopplæringen per fylke, hele programperioden

Fylke	Søkt	Tildelt	Prosent innvilget
Oslo	1 053	517	49,1 %
Vestland	6 222	2 675	43,0 %
Nordland	1 607	661	41,1 %
Innlandet	2 616	1 063	40,6 %
Agder	805	327	40,6 %
Viken	5 011	2 022	40,4 %
Vestfold og Telemark	2 796	1 096	39,2 %
Rogaland	2 131	826	38,8 %
Møre og Romsdal	4 390	1 695	38,6 %
Trøndelag	5 965	2 213	37,1 %
Troms og Finnmark	1 290	421	32,6 %
Totalt	33 886	13 516	39,9 %

Merknad: Tabellen inkluderer hele programperioden 2014-2020 for tiltakene KA101, KA102/116 og KA104.

Fylkene som peker seg ut med flest søkte og tildelte mobiliteter i løpet av programperioden, i tabell 2.4, er først og fremst Vestland, og deretter Trøndelag, Viken og Møre og Romsdal. Oslo, Vestland og Nordland har høyest andel tildelte mobiliteter ut fra antall søkte. En forklaring er at flere aktører i disse fylkene, inkludert fylkeskommunene, gjennom deltagelse over tid har opparbeidet seg erfaring og kompetanse til å utforme søknader som får tilslag. Troms og Finnmark og Agder er fylker hvor det har vært relativt lite bruk av ansattmobilitet.

Figur 2.2 Ansattmobilitet innen skole/barnehage og voksnes læring fordelt på aktivitetstype

Merknad: Figuren viser fordeling mellom aktivitetstyper basert på tall for hele programperioden fra 2014-2020.

Ansattmobilitet er som regel korte opphold ved en institusjon i form av jobbskygging, kurs eller undervisningsopphold. Av figur 2.2 kommer det frem at de ansatte reiser i første rekke for å drive jobbskygging eller delta på kurs. Det er en litt større andel innenfor skole som deltar på kurs. Når vi ser på hvilken type kurs som er populær, handler det i hovedsak om enten språkkurs for språklærere, kurs i didaktiske metoder, eller kurs i spesifikke verktøy. Alle typer ansattmobilitet fører til at de ansatte får utvidet sitt internasjonale nettverk, mens jobbskygging, som gjennom sin natur fører til tettere samarbeid mellom institusjoner, i tillegg ofte er et springbrett til videre samarbeid institusjonene imellom.

2.2.1 Skole/barnehage

Antallet prosjekter dreier seg om antallet koordinatorene og sier ikke noe om omfanget av mobilitet og antall involverte institusjoner. Prosjektene omfatter et varierende antall mobiliteter. Når skoleeiere søker på vegne av sine institusjoner, vil også flere institusjoner være involvert, men en slik søknad vil bare bli registrert som én i tabell 2.5 under.

Tabell 2.5 Antall ansattmobilitetsprosjekter for skole/barnehage etter fylke

KA101	2018		2019		2020		Totalt 2014-2020	
Fylke	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt
Agder	1	1	1	1	1	1	12	11
Innlandet	4	3	0	0	2	2	13	11
Møre og Romsdal	0	0	2	1	3	3	15	10
Nordland	1	1	1	1	1	1	11	9
Oslo	1	1	5	3	2	2	13	9
Rogaland	6	6	4	4	5	5	38	33
Troms-Finnmark	2	1	1	1	1	1	7	6
Trøndelag	4	4	9	6	9	7	52	39
Vestfold og Telemark	8	6	2	2	2	1	37	28
Vestland	7	6	5	4	7	6	45	34
Viken	8	7	9	8	4	3	62	56
Sum	42	36	39	31	37	32	305	246

Merknad: Tabellen viser tall per år for 2018-2020, totalen viser hele programperioden 2014-2020.

Tabell 2.5 over viser at noen fylker peker seg ut med mange prosjekter, både søkte og tildelte, gjennom programperioden. Det gjelder i første rekke Viken, Trøndelag, Vestland og Rogaland, men også Vestfold og Telemark har hatt flere prosjekter. I mange fylker har det vært relativt lite variasjon når det gjelder antall prosjekter pr. år. Tabellen viser at antallet prosjekter som er tildelt pr. år ikke har økt de siste årene.

Tabell 2.6 Antall mobiliteter for skole/barnehage etter fylke

KA101	2018		2019		2020		Totalt 2014-2020	
Fylke	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt
Agder	10	4	28	28	3	3	124	88
Innlandet	54	17	0	0	24	24	131	66
Møre og Romsdal	0	0	5	3	76	76	172	118
Nordland	60	51	40	40	4	4	268	188
Oslo	5	5	75	48	54	31	161	105
Rogaland	185	82	110	44	156	148	906	410
Troms og Finnmark	12	6	8	3	2	2	37	20
Trøndelag	204	67	230	93	129	94	929	384
Vestfold og Telemark	193	71	67	59	33	25	640	307
Vestland	166	79	143	98	118	97	814	403
Viken	226	90	212	190	96	74	1 470	754
Totalt	1 115	472	918	606	695	578	5 652	2 843

Merknad: Tabellen viser tall for KA101, per år for 2018-2020 og totalt for programperioden 2014-2020.

Tabell 2.6 viser at Rogaland, Vestland og Trøndelag har flest søkte og tildelte mobiliteter per år de siste årene. Flere fylker har hatt noe nedgang i antall søkte mobiliteter. En delforklaring kan være at noen aktører har overdimensjonert tidligere søknader og fått tildelt mer midler enn de har klart å håndtere, og derfor søker de færre mobiliteter neste gang. Nordland har hatt en markert nedgang i 2020. Dette kan forklares med at de har pågående konsortium-prosjekter fra 2018 og 2019 og har derfor ikke søkt i 2020. Gjennom sine pågående prosjekter vil Nordland likevel ha aktivitet i 2020. Viken og Vestfold og Telemark har hatt nedgang det siste året. Vestfold hadde et relativt høyt antall søknader og tildelte prosjekter før sammenslåingen. Møre og Romsdal har hatt en stor økning i søkte og tildelte mobiliteter i 2020, og Oslo har hatt en markant økning fra 2019. Denne økningen kan forklares ved at fylkene fikk innvilget konsortium-prosjekter i henholdsvis 2020 og 2019. I Innlandet har det vært stor variasjon i aktivitet de siste årene.

Størrelsen på prosjektene i antall mobiliteter de omfatter, varierer relativt mye mellom fylkene. I 2020 omfattet et prosjekt i Agder tre mobiliteter, mens gjennomsnittet for Vestland er 18, Oslo 15 og Trøndelag 12. Møre og Romsdal og Rogaland har store prosjekter med henholdsvis 28 og 30 mobiliteter pr. prosjekt.

2.2.2 Fag- og yrkesopplæring

Mobilitet i fag- og yrkesopplæring omfatter mobilitet for elever, lærlinger og ansatte og utgjør den største andelen av mobilitet innenfor grunnopplæringen.

Tabell 2.7 Antall mobilitetsprosjekter for fag- og yrkesopplæringen etter fylke

KA102/116	2018		2019		2020		Totalt 2014-2020	
Fylke	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt
Agder	3	3	2	2	4	4	22	19
Innlandet	7	7	6	6	11	11	47	43
Møre og Romsdal	5	5	7	7	7	7	49	47
Nordland	4	4	4	4	3	3	32	27
Oslo	1	1	3	3	3	3	15	14
Rogaland	1	1	5	4	4	4	24	21
Troms-Finnmark	4	4	3	3	3	3	26	22
Trøndelag	12	12	13	13	9	9	76	71
Vestfold og Telemark	8	7	8	8	6	6	52	45
Vestland	6	6	4	4	8	6	41	35
Viken	11	9	14	13	14	14	83	70
Sum	62	59	69	67	72	70	467	414

Merknad: Tabellen viser tall for KA102/116, per år for 2018-2020 og totalt for programperioden 2014-2020.

Tabell 2.7 viser at Trøndelag og Viken er de to fylkene som klart har hatt flest tildelte prosjekter gjennom programperioden. Møre og Romsdal og Vestfold og Telemark relativt mange prosjekter de siste årene, og Innlandet har hatt en stor økning det siste året. Oslo, Agder, Rogaland og Troms og Finnmark er fylkene hvor det har vært færrest prosjekter.

Tabell 2.8 Antall mobiliteter for fag- og yrkesopplæringen etter fylke

KA102/116 Fylke	2018		2019		2020		Totalt 2014-2020	
	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt
Agder	46	18	108	37	89	37	532	195
Innlandet	449	178	251	123	446	202	2 463	994
Møre og Romsdal	789	288	821	353	680	301	4 182	1 554
Nordland	199	86	158	65	138	65	1 339	473
Oslo	39	15	123	45	129	50	559	186
Rogaland	135	44	86	27	106	44	1 035	307
Troms og Finnmark	192	68	184	66	133	44	1 233	391
Trøndelag	900	309	896	346	768	320	4 975	1 829
Vestfold og Telemark	345	112	306	119	304	140	2 086	727
Vestland	714	271	582	222	746	309	5 056	2 001
Viken	568	158	503	240	727	293	3 389	1 196
Totalt	4 376	1 547	4 018	1 643	4 266	1 805	26 849	9 853

Merknad: Tabellen viser tall for KA102/116, per år for 2018-2020 og totalt for programperioden 2014-2020.

Generelt er det verdt å nevne at det er en stor interesse for tiltaket ettersom søknadstallet gjerne er to til tre ganger større enn tildelte mobiliteter. Vestland er fylket som har hatt flest mobiliteter i programperioden og har samtidig hatt en forholdsvis stor økning det siste året. Til tross for en liten tilbakegang fra 2019 til 2020 ligger Trøndelag like bak i antall mobiliteter i løpet av programperioden. Innlandet, Rogaland, Vestfold/ Telemark og Viken er fylker med betydelig økning i tildelte mobiliteter det siste året. Agder er fylket som har hatt den største prosentvise økningen i søkte og tildelte midler fra 2014 til 2020. Måler man ut fra folketall, er det imidlertid Møre og Romsdal som har det største antall mobiliteter. Mulige årsaker til svingningene per fylke kan være fylkessammenslåingen. For de som har styrket sin posisjon gjennom økt tildeling, kan det også skyldes utvidelse av eksisterende prosjekter, samt en bevisst innsats for å styrke det internasjonale nettverket.

Oslo skiller seg ut i denne tabellen ved å komme på siste plass når vi ser på antall tildelte mobiliteter gjennom hele programperioden. Bildet nyanseres noe hvis tar med i beregningen at cirka 20 lærlinger fra Oslo årlig blir sendt ut gjennom Viken (og tidligere Akershus) sine prosjekter. Det betyr at vi egentlig kan trekke fra cirka 150 mobiliteter fra Viken og legge til tilsvarende antall til Oslo for hele perioden. Samtidig vet vi at andelen elever som velger fag- og yrkesopplæring i Oslo den laveste i hele landet, noe som naturligvis også er også en faktor som forklarer hvorfor Oslo kommer såpass lavt i denne statistikken.

Gjennomsnitt for antall mobiliteter pr. prosjekt varierer i 2020 mellom Agder med 9, Rogaland med 11 via Oslo og Innlandet med henholdsvis 18 og 20 til store prosjekter i Trøndelag med 35 og Vestland med 50 mobiliteter pr. prosjekt.

2.2.3 Voksnes læring

Voksnes læring involverer mange typer aktører, både skoler som tilbyr formell voksenopplæring, men også ulike organisasjoner som tilbyr uformell og ikke-formell læring. Ansattmobilitet innen voksnes læring er tiltaket med minst tildeling av midler.

Tabell 2.9 Antall ansattmobilitetsprosjekter for voksnes læring etter fylke

KA104	2018		2019		2020		Totalt 2014-2020	
Fylke	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt
Agder	0	0	1	0	3	2	6	4
Innlandet	0	0	0	0	1	0	3	1
Møre og Romsdal	1	1	0	0	0	0	3	3
Nordland	0	0	0	0	0	0	0	0
Oslo	1	1	4	4	1	1	16	15
Rogaland	0	0	2	1	5	5	9	7
Troms-Finnmark	0	0	1	1	1	1	2	2
Trøndelag	0	0	0	0	0	0	4	0
Vestfold og Telemark	1	1	1	1	2	2	6	6
Vestland	4	4	4	4	4	4	18	17
Viken	0	0	2	2	2	1	8	7
Sum	7	7	15	13	19	16	76	62

Merknad: Tabellen viser tall for KA104, per år for 2018-2020 og totalt for programperioden 2014-2020.

Tabell 2.10 Antall mobiliteter for voksnes læring etter fylke

KA104	2018		2019		2020		Totalt 2014-2020	
Fylke	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt
Agder	0	0	4	0	88	38	149	44
Innlandet	0	0	0	0	8	0	22	3
Møre og Romsdal	13	6	0	0	0	0	36	23
Nordland	0	0	0	0	0	0	0	0
Oslo	42	26	135	85	20	20	333	226
Rogaland	0	0	57	22	90	70	190	109
Troms og Finnmark	0	0	10	2	10	8	20	10
Trøndelag	0	0	0	0	0	0	61	0
Vestfold og Telemark	10	6	10	10	30	30	70	62
Vestland	113	68	105	78	66	66	352	271
Viken	0	0	30	23	27	7	152	72
Totalt	178	106	351	220	339	239	1385	820

Merknad: Tabellen viser tall for KA104, per år for 2018-2020 og totalt for programperioden 2014-2020.

Tabell 2.10 viser at det har vært en dobling i antall prosjekter fra 2018 til 2020. En årsak til økningen er at prosentvis har de økonomiske rammene blitt økt i større grad innen voksnes læring enn i andre deler av grunnopplæringen. Interessen og aktiviteten har vært mye større innen denne delen av sektoren enn det som var forventet ved oppstarten av programmet. Målet om å sende ut 80 ansatte ved slutten av programperioden ble tidlig nådd. Det kan se ut som om den institusjonelle tilnærmingen i Erasmus+ har passet voksenopplæringen godt.

Det er en del variasjon mellom fylkene når det gjelder deltagelse innenfor denne sektoren. Oslo og Vestland har hatt flest prosjekter i perioden, mens Nordland og Trøndelag ikke har hatt noen prosjekter. Fraværet av tildelte prosjekter fra Trøndelag er kanskje særlig interessant med tanke på at de har høy deltagelse i andre sektorer. Her finnes derfor et ubenyttet potensial. Vestland og Oslo har hatt en relativ stor og jevn deltagelse i perioden. Den høye deltagelsen i Oslo kan forklares ved at mange interesseorganisasjoner er lokalisert der og at voksenopplæringskolene i Oslo har vært veldig aktive. Nedgangen i 2020 skyldes trolig at flere gjengangere fikk relativt store toårige prosjekter i 2019. Aktiviteten i Vestland beror på at den tidligere fylkeskommunen i Hordaland har vært svært aktiv i å engasjere voksenopplæringsmiljøer i fylket, både institusjoner som faller inn under fylkeskommunens eierskap, men også andre aktører.

Det har vært en markert økning i interesse og deltagelse fra Agder. Rogaland har også økt sin interesse de siste årene. Økningen i Rogaland er et resultat av en mer aktiv fylkeskommune som dels har søkt selv og dels hjulpet andre aktører i Rogaland. Økningen i Agder virker å være mer tilfeldig.

2.2.4 Samarbeidsland for mobilitet

Til sammen har godt over 10.000 nordmenn reist ut gjennom Erasmus+. Det er forventet at når alle prosjekter er ferdig rapportert, vil over 13.500 enkeltpersoner innen grunnopplæringen ha vært på et utenlandsopphold i regi av Erasmus+. Med et såpass stort tilgjengelig tallmateriale, kan man se hvilke destinasjonsland som peker seg ut som særlig interessante for norske deltakere.

Tabell 2.11 Antall mobiliteter fra Norge per destinasjonsland, totalt per tiltak 2014-2020

Land	KA101	KA102/116	KA104	Totalt
Storbritannia	457	1 838	114	2 409
Spania	214	1 384	27	1 625
Tyskland	139	971	26	1 136
Danmark	48	870	28	946
Frankrike	87	503	5	595
Italia	163	378	27	568
Irland	37	511	18	566
Malta	71	221	2	294
Nederland	26	247	19	292
Island	54	183	9	246
Hellas	29	176	10	215
Østerrike	57	141	2	200
Finland	46	135	18	199
Belgia	19	154	6	179
Tsjekkia	12	147	4	163
Sverige	46	87	24	157
Portugal	33	98	5	136
Polen		110	4	114
Estland	15	89		104
Slovenia	11	77	6	94
Ungarn		72	2	74
Kypros	22	25		47
Litauen	1	38	7	46
Kroatia	17			17
Latvia		17		17
Tyrkia	13		2	15
Romania	2	3		5
Luxemburg		3		3
Slovakia			2	2
Bulgaria				0
Serbia				0
Sum	1 619	8 478	367	10 464

Ifølge tabell 2.11 over er Storbritannia det desidert mest populære destinasjonslandet for mobilitet for alle sektorene, med Spania som en god nummer to, men mange reiser også til Tyskland. Dette er land som mange norske institusjoner har bygget opp samarbeid med over lang tid. Språk betyr mye for samarbeidet med Storbritannia. I Spania har norske aktører utviklet store nettverk med relevante faglige mobilitetsdestinasjoner for fag- og yrkesopplæringen, ettersom flere virksomheter med norske interesser har etablert seg der, ikke minst innenfor helsesektoren. Tyskland er ledende innen fag- og yrkesopplæringen, men er også populært innenfor barnehage/skole og er dessuten et prioritert samarbeidsland for Norge.

Malta ligger relativt høyt oppe på listen sett ut fra størrelse. Grunnen er dels at engelsk er offisielt språk, noe som særlig gjør utplassering i bedrift enklere. En annen delforklaring, som i tillegg er med på å forklare Italias popularitet innen skolesektoren, er at mange private kurstilbydere velger å legge sine kurs til land sør i Europa, med den attraktiviteten det innebærer.

Tabell 2.12 på neste side viser hvor mange som kommer på mobilitetsopphold til Norge. Den viser at det er færre som kommer til Norge enn antallet som reiser ut. Tyskland og Frankrike seg ut som de land som sender flest enkeltpersoner til Norge. Dette er spesielt tydelig innenfor fag- og yrkesopplæringen. Samarbeidet med Tyskland har lange historiske røtter.

Mobilitet fra Tyskland er spredt utover mange fagfelt. Byggfag, helsefag, marine fag er store, men også elektronikk, naturbruk, administrasjonsfag og mat- og restaurantfag er populære. Franskmennene kommer til Norge for tradisjonelle fagområder som byggfag og elektrofag. Det er dessuten interessant å merke seg at de kommer til Norge for å delta innenfor restaurant og matfag. I tillegg står også fagområder innenfor norsk havbruk og naturbruk, samt dyrefag, svært sterkt hos franskmennene.

Det er også interessant å bemerke at Spania og Storbritannia som er populære land å reise til for nordmenn, sender relativt få på opphold til Norge.

Tabell 2.12 Antall mobiliteter til Norge per avsenderland, totalt per tiltak 2014-2020

Land	KA101	KA102/116	KA104	Totalt
Tyskland	185	2 095	57	2 337
Frankrike	279	1 154		1 433
Danmark	228	384	12	624
Nederland	17	410	67	494
Østerrike	42	405	22	469
Sverige	51	375	28	454
Spania	157	169	15	341
Storbritannia	18	197	109	324
Finland	47	148	24	219
Italia	93	70	5	168
Belgia	15	88	29	132
Tsjekkia	13	83	27	123
Island	47	64	10	121
Litauen	20	85	7	112
Estland	18	75	5	98
Ungarn	9	65	11	85
Portugal	54	11	16	81
Irland	25	50	5	80
Slovenia	17	53		70
Romania	40	20	4	64
Hellas	45		12	57
Polen	35	22		57
Slovakia	11	46		57
Latvia	13	10	14	37
Malta	1	14	1	16
Kypros	3	10	1	14
Tyrkia	10	2		12
Bulgaria	11			11
Kroatia	9		1	10
Serbia	9			9
Luxemburg	4			4
Sum	1 526	6 105	482	8 113

Tabell 2.13 Balanse utgående/inngående mobilitet, alle sektorer 2014-2020

Land	Nettomobilitet
Tyskland	-1201
Frankrike	-838
Sverige	-297
Østerrike	-269
Nederland	-202
Litauen	-66
Romania	-59
Slovakia	-55
Finland	-20
Latvia	-20
Bulgaria	-11
Ungarn	-11
Serbia	-9
Luxemburg	-1
Tyrkia	3
Estland	6
Kroatia	7
Slovenia	24
Kypros	33
Tsjekkia	40
Belgia	47
Portugal	55
Polen	57
Island	125
Hellas	158
Malta	278
Danmark	322
Italia	400
Irland	486
Spania	1284
Storbritannia	2085

Merknad: Tabellen over viser den samlede mobilitetsbalansen innenfor alle sektorer i grunnopplæringen gjennom hele programperioden.

For å få et tydeligere bilde på balansen mellom inngående og utgående mobilitet kan man studere tabell 2.13. Tabellen viser antall nordmenn som har reist ut til et gitt land, minus antall innreisende fra det samme landet. Tabellen gir et bilde på den relative attraktiviteten to land imellom. Vi må imidlertid påpeke at større land (som Tyskland) naturligvis har større

mobilitetstall generelt. Aller mest interessant blir det derfor å sammenlikne land med noenlunde lik størrelse.

Det er interessant å se at også Sverige, Østerrike og Nederland opplever Norge som mer interessant enn norske institusjoner opplever dem. I den andre enden av skalaen finner vi Storbritannia og Spania, i tillegg til Irland og Italia og, kanskje noe uventet, Danmark som mottar lang flere fra Norge enn de selv sender til oss. Irland kan nok forklares med språk og Italia delvis med kursvirksomhet, men det er ingen tydelige årsaker til ubalansen i mobilitet til og fra Danmark.

2.3 Resultater fra deltakerrapporter i Erasmus+

Alle som deltar i mobilitet gjennom Erasmus+, mottar et spørreskjema om oppholdet. Spørreskjemaet er omfattende og dekker blant annet administrative forhold, personlig opplevelse, læring, betydning for videre karrieremuligheter og betydning for utvikling av egen institusjon eller virksomhet. Det er obligatorisk å svare på spørreskjemaet for å få utbetalt hele støtten fra Erasmus+, noe som bidrar til høy svarprosent. Dette gir omfattende data om alle deltagere og et godt sammenligningsgrunnlag mellom landene som deltar i programmet. Dataene gir også mulighet for å sammenligne erfaringer og utbytte mellom ulike tiltak og målgrupper i Erasmus+.

Spørreskjemaet er svært omfattende og til dels lite tilpasset de ulike målgruppene som svarer. Det kan derfor settes spørsmålstegn ved datakvaliteten spesielt for enkelte deler av skjemaet. Vi vil imidlertid se nærmere på spørsmål som er mest relevante for den aktuelle aktiviteten, som læring og tilfredshet med oppholdet. Nærmere bestemt vil vi se på indikatorer som dekker generell tilfredshet med Erasmus+-mobilitet, betydning for ferdigheter og betydning for språklæring. Spørsmål om språklæring vurderer vi som mest relevant for elever og lærlinger, derfor ser vi på denne indikatoren bare for dem. For de fleste spørsmålene er det brukt en fempunkts svarskala fra svært positiv til svært negativ med en nøytral midtkategori. Andre spørsmål har ja/nei som svaralternativ.

2.3.1 KA 102 og 116 Fag- og yrkesopplæring

For mobilitet for elever og lærlinger er det 91 prosent som svarer at de er fornøyde eller svært fornøyde med mobiliteten i prosjekter som ble tildelt i 2016 og 2017. For disse to tildelingsårene er det om lag 1200 besvarte spørreskjema. I 2018 og 2019 går prosentandelen positive svar opp til 94 prosent. For disse tildelingene er det fortsatt mange prosjekter som ikke har gjennomført mobilitet, og mange prosjekter har fått utsatt gjennomføringsfrist på grunn av situasjonen med Covid-19.

For ansattmobilitet ligger andelen positive og svært positive svar på spørsmål om generell tilfredshet på mellom 92 prosent i 2016 og 95 prosent i 2018. For prosjekter tildelt i 2018 er det per i dag levert langt færre skjema enn i 2017 og tidligere år. Dette er fordi mange prosjekter tildelt i 2018 fortsatt pågår. I 2017 er det 946 besvarte skjema, og i 2018 er det 497. For prosjekter tildelt i 2019 er det per i dag levert 119 skjema, av disse svarer 93 prosent positivt på generell tilfredshet.

Indikatoren 'bedre ferdigheter' er satt sammen av 21 spørsmål. Ikke alle spørsmålene er like relevante og forståelige for målgruppene. Likevel tenker vi indikatoren samlet sett er relevant. For elever og lærlinger ligger andelen positive svar på 63 prosent i 2016. Dette synker til 53 og 54 prosent i henholdsvis 2017 og 2018. I 2019 øker positive svar til 59 prosent (men her er det få svar med 135).

På spørsmål om språklæring er det høy andel positive svar. Rundt 80 prosent av elever og lærlinger svarer 'ja' på spørsmål om oppholdet har bidratt med språklæring, mens rundt 15 prosent svarer «nei, var allerede flytende» og 9 prosent svarer «nei». Europakommisjonen teller de to første kategoriene som positive svar og oppgir at rundt 90 prosent svarer positivt.

Sammenlignet med snittet i Europa er de norske elevene og lærlingene mindre positive. Denne tendensen sammenfaller med de andre nordiske landene. Andelen positive svar for Europa ligger gjennomgående om lag 10 prosent høyere enn i Norge og de andre nordiske landene. Forskjeller i utdanningssystemene, kultur og hvordan besvarelsen av spørreskjemaene er organisert i det enkelte land, er mulige forklaringer på dette.

For ansattmobilitet er andelen positive svar ganske likt som for elevene og lærlingene, med 63 prosent i 2016, 54 i 2017 og 54,5 prosent i 2018.

For elever og lærlinger har vi også sett på resultat for indikator for språklæring. Denne indikatoren inneholder to relativt like spørsmål om språklæring under oppholdet. Her ligger andelen positive og nøytrale svar på mellom 91 (2016) og 88,5 prosent (2018).

2.3.2 KA101 Barnehage/skole

For KA101 er det bare ansatte som kan søke støtte til mobilitetsopphold. Andelen positive svar for Norge på spørsmål om generell tilfredshet ligger på over 95 prosent for alle år. Antallet besvarte skjema ligger på mellom 230 og 300 per år. For Europa er tilsvarende andel positive svar 98 prosent.

For indikator på bedre ferdigheter ligger andelen positiv for norske ansatte på mellom 58 og 65 prosent. For Europa samlet ligger andelen positive svar på mellom 73 og 75 prosent.

2.3.3 KA104 Voksnes læring

Innenfor voksnes læring kan ansatte søke om støtte til ulike former for læringsopphold i andre land. For Norge er det mellom 40 og 80 besvarte spørreskjema hvert år. På spørsmål om generell tilfredshet er andelen positive svar på mellom 97 og 100 prosent per år. Samlet for alle år er andelen positive svar 98 prosent. For Europa samlet ligger også andelen positive svar stabilt på rundt 98 prosent.

På indikator for bedre ferdigheter ligger andelen positive svar for norske deltakere på mellom 56 og 71 prosent. Samlet for alle år er andelen positive svar på 65 prosent. For Europa samlet er andelen positive svar på denne indikatoren 72 prosent.

2.4 Strategiske partnerskap

Strategiske partnerskap er prosjekter mellom aktører for å utvikle tiltak eller produkter og /eller utveksle erfaringer med internasjonale partnere. Det er ulike typer strategiske partnerskap:

Strategiske partnerskap som fremmer innovasjon, er prosjekter hvor det gis støtte til internasjonalt samarbeid hvor et sentralt mål er å utvikle nyskapende produkter. Det er et krav at resultatene som blir utviklet, skal formidles til en større målgruppe enn de involverte prosjektpartnerne.

Strategiske partnerskap som fremmer utveksling av god praksis, skal utvikle gode tverrnasjonale nettverk der man kan skape og dele god praksis, idéer og metoder.

Målsettingen er å bidra til utvikling av utdanningsinstitusjonene som deltar. Det er ikke knyttet noe særlig krav til spredning av resultater utover prosjektpartnerne.

I skoleutvekslingsprosjekter kan kun skoler delta. Det er tilstrekkelig å samarbeide med én annen skole. Prosjektene er godt egnet for skoler som ønsker å etablere samarbeid med andre skoler for å utveksle erfaringer. Hovedmålsettingen er å styrke den europeiske dimensjonen i de deltagende skolene, bygge opp kapasiteten til å samarbeide internasjonalt og evne til å håndtere nye utfordringer. Den sentrale aktiviteten er mobilitet både for elever og lærere. Mobiliteten kan vare fra 2 dager til 12 mnd.

2.4.1 Deltagelse

Innen grunnopplæringen har det blitt innvilget 81 strategiske partnerskap gjennom programperioden. Det gir en samlet innvilgelsesprosent på nesten 45 prosent, noe som er forholdsvis høyt sammenliknet med andre europeiske land. Samtidig stilles det høye kvalitetskrav til strategiske partnerskap slik at de innvilgede prosjektene er av god kvalitet. Utforming av gode søknader krever tid, ressurser og kompetanse. Prosjekter som involverer universitet og høyskoler, kan ha en fordel ved at dette er institusjoner som har mye erfaring med søknadsskriving. Dette gir seg utslag i at søknader fra grunnskoler/barnehager ofte kan komme lenger nede på tildelingslisten enn søknader fra høyere utdanningsinstitusjoner.

Tabell 2.14 Antall strategiske partnerskap fordelt på fylke og tiltak, 2014-2020

	KA201		KA202		KA204	
	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt
Agder	0	0	0	0	2	2
Innlandet	5	1	2	0	6	2
Møre og Romsdal	2	2	0	0	1	1
Nordland	5	2	3	2	0	0
Oslo	10	4	11	6	8	3
Rogaland	5	2	4	3	8	0
Troms-Finnmark	1	0	5	2	3	1
Trøndelag	7	5	16	8	13	7
Vestfold og Telemark	6	4	3	2	9	1
Vestland	10	8	13	5	6	3
Viken	5	2	2	1	7	2
Sum	56	30	59	29	63	22

Det søkes om nesten dobbelt så mange prosjekter som får tildeling, og de fleste fylkene har søkt på prosjekter innenfor alle tre sektorene. Unntakene er Agder som kun har søkt innenfor voksnes læring, mens Nordland ikke har søkt dette tiltaket. Trøndelag, Vestland og Oslo har høy deltagelse i alle tre tiltakene. Innen barnehage/skole er det Vestland og Trøndelag som har fått tildelt flest prosjekter, og innen fag- og yrkesopplæring er det Trøndelag, Oslo og Vestland som skiller seg ut med flest søkte og tildelte prosjekter. Norge har generelt høy tildelingsrate i forhold til andre land i Europa, og hvordan tildelingen slår ut per sektor, har sammenheng med hvor mye midler som er tilgjengelig under hvert tiltak.

Tabell 2.15 Antall søkte og tildelte skoleutvekslingspartnerskap fordelt på fylke, 2015-2020

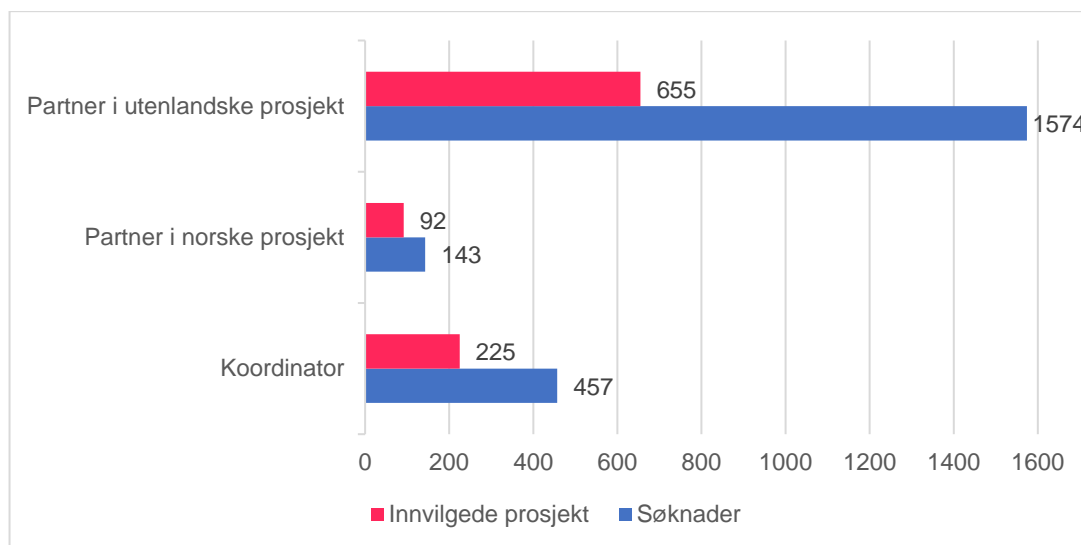
	2018		2019		2020		Total 2015-2020	
	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt	Søkt	Tildelt
Agder	0	0	0	0	0	0	5	2
Innlandet	4	4	2	2	7	7	26	20
Møre og Romsdal	4	1	2	2	0	0	10	6
Nordland	3	3	0	0	2	1	8	6
Oslo	1	1	1	0	4	0	9	2
Rogaland	4	4	4	3	4	4	21	17
Troms-Finnmark	0	0	0	0	0	0	2	1
Trøndelag	1	1	1	1	3	3	8	5
Vestfold og Telemark	2	0	3	1	1	1	16	6
Vestland	4	2	2	2	3	3	20	11
Viken	12	5	19	14	8	8	57	35
Total	35	21	34	25	32	27	182	111

Merknad: Tabellene viser tall per år for 2018-2020, totalen viser hele programperioden 2015-2020. Skoleutvekslingspartnerskapene ble først innført i 2015.

Skoleutvekslingsprosjektene inkluderer kun skoler, er mindre komplekse prosjekter og krever enklere søknader enn andre strategiske partnerskap. Partnerskapene består av to eller flere partnerland hvor hovedformålet er erfaringsutveksling. Alle fylker har deltatt i tiltaket siden oppstart i 2015. Tabell 2.15 viser at Innlandet og Viken er fylkene med mest søkning og deltagelse. Også Rogaland og Vestland deltar i stor grad. Det er samtidig verdt å merke seg at Agder og Troms og Finnmark ikke har søkt eller deltatt de siste tre årene. Det har vært en del interesse i Vestfold og Telemark, men tildelingen har ikke vært helt tilsvarende. Tabellen viser at tildelingsraten i 2019 og 2020 er høy. Dette skyldes at de økonomiske rammene har økt de siste årene.

Figur 2.3 Antall partnerskap med norsk deltagelse etter rolle, 2014-2020

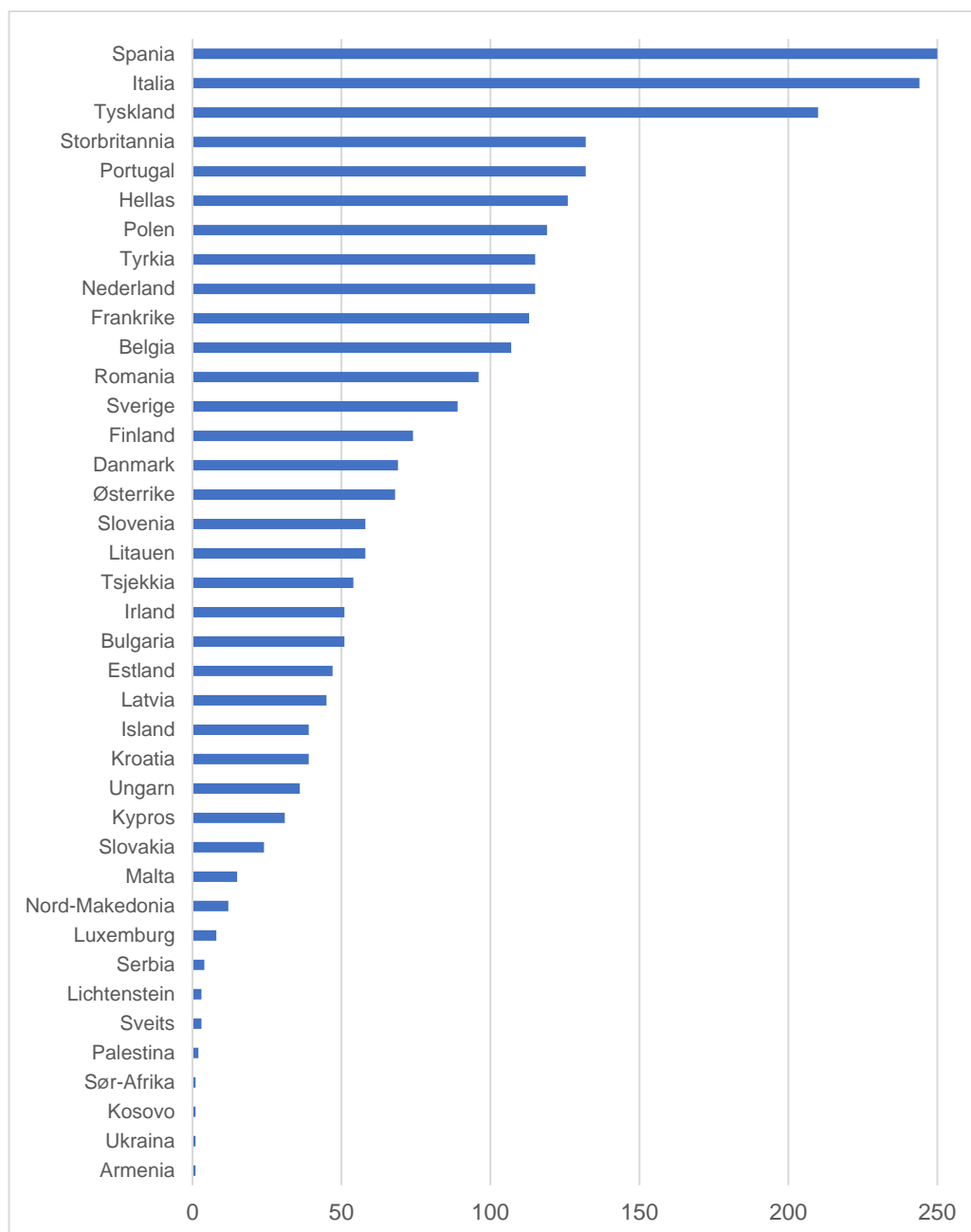
Figur 2.3 viser at norske aktører er partner i tre ganger så mange prosjekter som de er koordinator for. Norske aktører har koordinert 225 prosjekter og deltatt i 655 prosjekter som er koordinert av andre. I tillegg har 92 norske institusjoner deltatt i prosjekter som er koordinert i Norge. Tildelingsraten er generelt høyere i Norge enn i mange europeiske land siden det gjerne er mindre konkurranse om midlene. Dette fører til at noen partnerskap velger å levere inn søknaden sin i Norge selv om det kanskje ville vært mer naturlig å levere den inn i et annet land med tanke hvem som initierte søknaden.

Norske aktører har deltatt i 880 partnerskap gjennom hele programperioden og har dermed fått tilgang til økt kunnskap og utvidet sine nettverk. Det samme også gjelder for de 1151 norske institusjoner som har deltatt i utviklingen av en søknad, men som ikke nådde frem. Ofte fører det å arbeide med en søknad til at samarbeidet mellom organisasjonene utdypes. Mange har trolig fortsatt samarbeidet på tross av avslag, enten gjennom å sende inn en ny søknad, eller gjennom å samarbeide på andre måter. Et partnerskap består i snitt av seks partnere, noe som kan indikere at norske partnere har kommet i kontakt med over 10.000 andre institusjoner, men ettersom mange deltar i flere prosjekter, ligger tallet trolig et sted mellom 3-5000 institusjoner.

2.4.2 Samarbeidsland

Strategiske partnerskap kan omfatte partnere fra minst tre partnerland, to for skoleutvekslingsprosjekter. I hvert land kan det være flere partnere. Tabellen under viser en oversikt over antall partnere i ulike land innenfor alle typer partnerskap i programperioden.

Figur 2.4 Antall partnere per samarbeidsland for partnerskapsprosjekter med norsk deltagelse, 2014-2020

Merknad: Figuren viser antall partnere i ulike land som deltar i partnerskapsprosjekter sammen med norske aktører.

Figur 2.4 viser at Norge deltar i prosjekter med partnere i alt 39 land og gir et bilde av omfanget av samarbeidet i de ulike landene. Hvis vi sammenlikner med tabell 2.11 og 2.12 som viste hvilke land som Norge samarbeider med når det gjelder mobiliteter, så er det stor grad av overlapp. Spania, Italia, Tyskland og Storbritannia er partnere i mange prosjekter hvor Norge deltar. Storbritannia er generelt et populært samarbeidsland på tvers av tiltak, det handler først og fremst om språk, men det handler nok også om kulturelle likheter. Det samme gjelder Tyskland. Tysk er «kåret» som det nest viktigste fremmedspråket arbeidslivet etterspør etter engelsk. Samtidig har Norge et stort nettverk og tette bånd til Tyskland.

Andre ting som stikker seg ut, er at Tyrkia kommer såpass høyt opp blant samarbeidsland. Det skyldes trolig at tyrkiske skoler og institusjoner er svært aktive når det kommer til å rekruttere samarbeidspartnere gjennom åpne utlysninger. Det blir derfor en lav terskel for å innlede ett samarbeid, når noen står for søknadsskriving og har et ferdig prosjekt som det er mulig å slutte seg til.

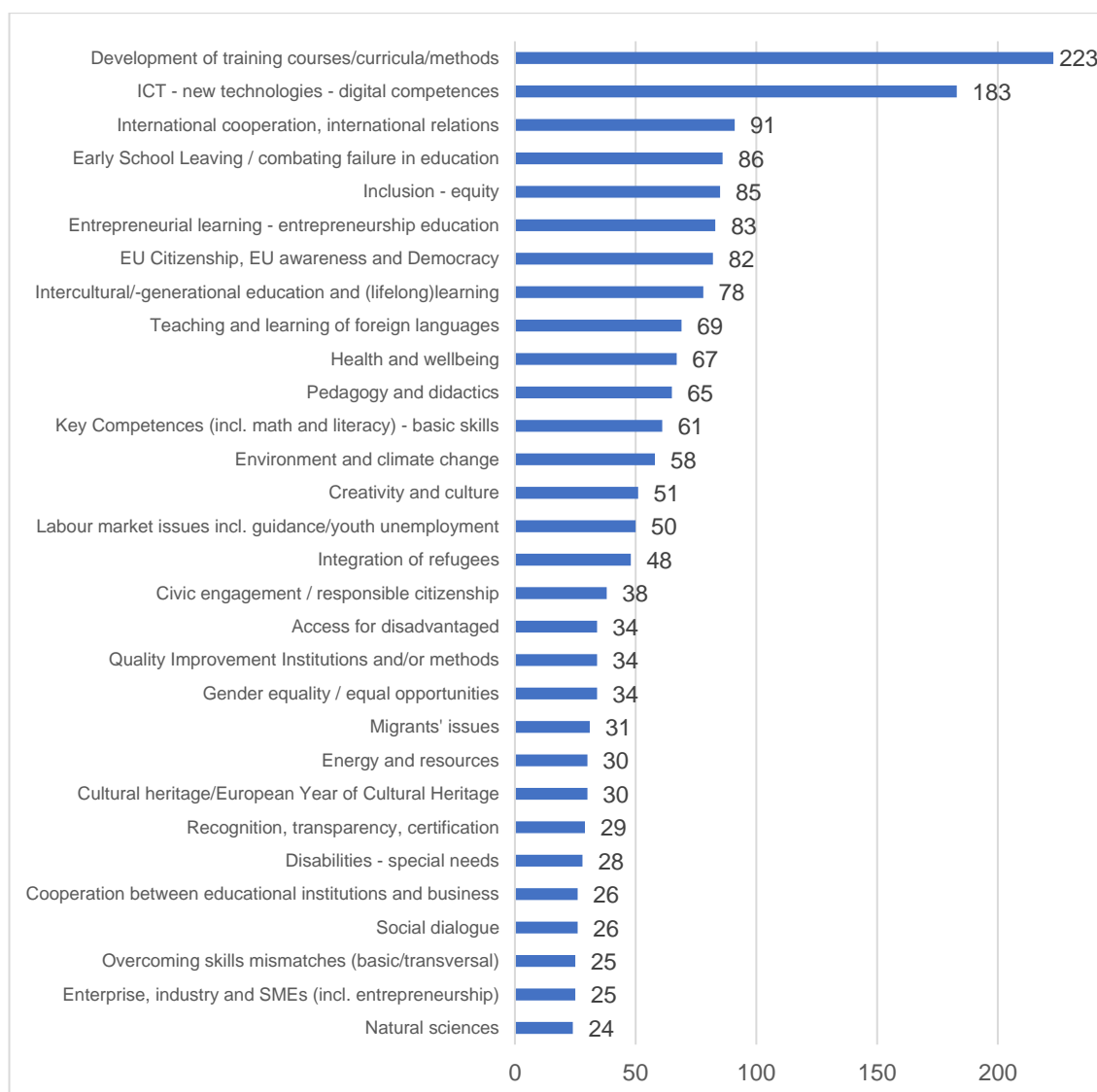
Det at våre nordiske naboer ikke kommer høyere opp på listen er kanskje noe overraskende. En mulig forklaring på dette er at Nordplus-programmet tilbyr et program som er skreddersydd for nettopp nordisk samarbeid. En del av det nordiske samarbeidet vil derfor bli kanalisert dit.

Portugal og Polen er også samarbeidspartnere i mange prosjekter. Disse landene er imidlertid ikke like attraktive destinasjonsland innenfor mobilitetstiltaket. Polen tar eksempelvis ikke imot en eneste norsk lærer. I både Polen og Portugal er skoleutveksling den vanligste måten å samarbeide på. Det polsk-norske samarbeidet drives også av at tyske skoler ofte inkluderer partnere fra begge land i sine prosjekter. Vi ser ingen liknende driver i det norsk-portugisiske samarbeidet, men det er uforholdsmessig mye samarbeid innen voksnes læring. De vanligste tematikkene i det samarbeidet er grunnleggende ferdigheter, digitalisering og samarbeid med kreative næringer.

2.4.3 Tema og prioriteringer

Alle partnerskap må i søknadskjemaet velge opp til fire tematiske områder de vil jobbe med. Disse er forhåndsdefinert i søknadskjemaet og ofte ganske bredt formulert. De tematiske områdene som det blir krysset av for i skjemaet, gir derfor ikke alltid en dekkende beskrivelse av det partnerskapene faktisk jobber med. Valgene av tematiske områder som vises i tabellen under gir, på et aggregert nivå, likevel et interessant bilde av hvilke tema det er vanligst å jobbe med.

Figur 2.5 Tematikk i partnerskap med norsk deltagelse, de 30 mest vanlige teamene

Merknad: Tabellen viser de 30 mest vanlige tema for samarbeidsprosjekter innenfor alle sektorene. Hvert prosjekt kan krysse av for inntil fire tema i en forhåndsdefinert liste.

Overgripende tematikker som utvikling av kurs, pensum og metoder, i tillegg til digital kompetanse og ny teknologi ligger, ikke overraskende, høyt på listen i figur 2.5. Slår man sammen liknende tematiske områder som inkludering, migrasjon og integrering av flyktninger, blir dette den tredje mest populære tematikken med 164 prosjekter. Samarbeidstematikken viser at norske institusjoner bruker internasjonalt samarbeid til å jobbe med tema som ligger høyt på den nasjonale agendaen. I tillegg til integrering og kvalitetsutvikling av undervisningen, har 86 prosjekter jobbet med å utveksle og utvikle metoder for å forhindre frafall. Dette er i tråd med KDs strategi for Erasmus+ som sier at deltagelse skal bidra til målet om mindre enn 10 prosent frafall i videregående opplæring på europeisk nivå. En stor prosentandel har jobbet med IKT i undervisningen, og mange har hatt språklæring høyt på agendaen. I tråd med KDs prioriteringer er også entreprenørskap et satsingsområde. 109 prosjekter har jobbet med å innlemme dette i undervisningen på forskjellige måter.

2.5 Sentralt tildelte prosjekter

Midler til finansiering av sektorallianser og Senter for fremragende fag- og yrkesopplæring forvaltes av Europakommisjonen, og søknader vurderes derfor av kommisjonen og ikke av de nasjonale Erasmus+-kontorene. Søknadene er omfattende, og det settes store krav til kvalitet i prosjektene.

Sektorallianser er samarbeidsprosjekter hvor målsettingen er å få til deltagelse fra forskjellige sektorer; utdanningssektoren, næringsliv og offentlig sektor. Prosjektene skal legge til rette for at fag- og yrkesopplæringen er oppdatert og konkurransedyktig i takt med utviklingen i arbeids- og næringslivet. Fokus er på oppdatering av yrkesfag, innovasjon og utvikling av framtidsrettet kompetanse.

I programperioden deltar Norge i syv prosjekter med totalt tretten deltagere, elleve som partnere og to som koordinator. NTNU er koordinator på ett og partner i et annet. NTI-MMM Multilateral Monitoring and Management er også både koordinator og partner. Andre som deltar som partnere er OsloMet (2 prosjekter), Euromasc- European master of skilled crafts (2 prosjekter) VEA- Norges grønne fagskole (1 prosjekt), Høgskulen på Vestlandet (1 prosjekt), Universitetet i Sørøst-Norge (1 prosjekt), Hordaland fylkeskommune (1 prosjekt) og Corvus Norway AS (1 prosjekt). Norge er deltager i tre prosjekter som hadde oppstart i 2018 og tre i 2019, men ingen i 2020.

Pilotordningen Senter for fremragende fag- og yrkesopplæring skal være en pådriver for kvalitetsutvikling i yrkesfag og støtte strukturelle endringer og bidra til policyutvikling. Det er forventet at ordningen vil bli rullet fullt ut i den nye programperioden. Sentrene skal utvikle og tilby felles internasjonale yrkesfaglige utdanninger av høy kvalitet og bidra til å møte fremtidige behov i arbeidslivet. Norge deltar i to prosjekter. Trøndelag fylkeskommune fikk i 2020 tilslag som koordinator, og dette var ett av bare syv innvilgede prosjekter i Europa. Prosjektet, som er innen fiskeoppdrett, er et samarbeid mellom partnere innen utdanning og næringsliv i Island, Sverige og Finland. Norge deltar også som partner gjennom European Center for Women and Technology i et prosjekt om mikroelektronikk ledet av Bulgaria.

Direktoratet for
internasjonalisering
og kvalitetsutvikling
i høyere utdanning

+47 55 30 38 00 | post@diku.no | diku.no